

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка**

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ТА
БЮДЖЕТНОГО ПРАВА»**

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **магістра**

(назва рівня вищої освіти)

спеціальність/напрям **262 Правоохоронна діяльність**

(шифр і назва спеціалізації)

спеціалізація _____

(шифр і назва спеціалізації)

освітня програма **Правоохоронна діяльність**

(назва)

(шифр за ОПП НФП 2.1.1.4.)

2018 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Манжула А.А., доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченуою радою факультету
історії та права

«30» серпня 2018 року, протокол № 1

Голова Вченої ради факультету

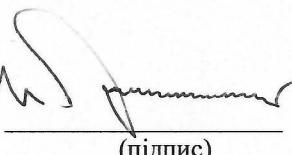

(підпис)

Філоретова Л.М.
(прізвище, ініціали)

Програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та
адміністративного права

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Гриценко В.Г.
(прізвище, ініціали)

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового та бюджетного права» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність.

Лекційні та семінарські заняття системно охоплюють уесь курс, допомагають здобувачам усвідомити його значення, обсяг і структуру, зміст окремих розділів і тем, надають змістовну, організаційну та методичну допомогу у самостійному їх вивченні, визначають найбільш складні теми та питання і допомагають їх засвоїти.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою частиною навчального процесу. Основна мета самостійної роботи –засвоєння навчального матеріалу, передбаченого програмою курсу і не охопленого іншими видами занять – лекційними, семінарськими. Самостійна робота студентів сприяє розвитку у них юридичного мислення та формування правосвідомості, навичок цілеспрямованої самостійної роботи з нормативними актами та літературними джерелами, вміння на їх основі аналізувати та вирішувати проблемні питання і робити власні висновки та обґрунтування як теоретичного, так і практичного характеру.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового та бюджетного права» є специфічна сфера суспільних відносин, що володіє змістом, який дозволяє відрізняти їх від інших суспільних відносин. Елементами предмету є:

основні:

- форми публічних фондів коштів;
- правове регулювання суспільних відносин в сфері мобілізації, розподілу та перерозподілу, витрачання коштів публічних фондів;
- особливості податково-правового та бюджетно-правового регулювання;
- види та форми публічних видатків і методів їх здійснення;
- актуальні питання правового регулювання міжбюджетних відносин і відносин в сфері державного та місцевого боргу (запозичень);
- особливості правового регулювання і здійснення фінансового контролю та застосування заходів фінансово-правової відповідальності;
- регулювання діяльності фінансово-кредитних установ, що надають фінансові послуги;
- особливості грошового обігу та валютно-правового регулювання.

додаткові:

- формування комплексного розуміння актуальних проблем фінансового права, вміння враховувати їх під час вивчення змісту нормативно-правових актів;
- формування здібностей щодо можливості вироблення пропозицій по внесенню змін до чинного українського законодавства з окремих питань з метою його вдосконалення;
- формування цілісного уявлення про процеси і явища, що відбуваються у суспільстві при здійсненні публічної фінансової діяльності;

- застосування сучасних наукових методів пізнання і володіння ними на рівні, необхідному для вирішення завдань, які виникають під час виконання функцій, що пов'язані зі здійсненням публічної фінансової діяльності;
- вміння комплексно застосовувати інформацію з інших галузей знань при виконанні власного наукового дослідження.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Актуальні проблеми фінансового та бюджетного права» тісно пов'язана із дисциплінами «Актуальні проблеми адміністративного права та адміністративна реформа в Україні», «Актуальні проблеми теорії права», «Актуальні проблеми адміністративної відповідальності».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових частин:

Розділ 1. Загальні положення фінансового та бюджетного права.

Розділ 2. Актуальні проблеми податкового права.

Розділ 3. Актуальні проблеми бюджетного права.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового та бюджетного права» є поглиблення студентами теоретичних та практичних знань в сфері фінансового та бюджетного права, набуття навичок аналізу джерел та використання принципів і норм в практичній діяльності юристів.

1.2. *Основними завданнями* вивчення дисципліни «Актуальні проблеми фінансового та бюджетного права» є поглиблення та вдосконалення здобувачами знань щодо: проблемних питань фінансових та бюджетних правовідносин; норм фінансового права, які регулюють публічну фінансову діяльність і фінансову систему України; фінансового контролю, бюджетного устрою і бюджетного процесу, юридичної відповідальності за фінансові правопорушення та за порушення бюджетного законодавства; особливостей податкових, кредитних, страхових, банківських і валютних правовідносин; специфіки фінансових перерозподільних відносин тощо.

1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового та бюджетного права» у студента мають бути сформовані такі фахові компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- уміння застосовувати набуті знання, вміння й навички на практиці, здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти у фінансово-правовій сфері, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності;
- здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню фінансових правопорушень, вживати заходи для їх усунення;
- здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації з фінансово-правових питань;
- здатність кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в фінансово-правовій галузі;
- здатність ефективно здійснювати правове виховання;

- спроможність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, вміння взяти на себе відповіальність за результати виконання поставлених завдань;

- здатність аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час вирішення наукових завдань у фінансово-правовій сфері;

- спроможність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань фінансово-правової діяльності;

- уміння обирати критерії, форми і характер контролю адекватно об'єкту і цілям контролю.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми фінансового та бюджетного права» студент повинен продемонструвати наступні результати навчання:

- володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення занять з фінансового та бюджетного права;

- знати та розуміти процеси координації діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також взаємодії з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з фінансово-правових питань;

- організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють фінансово-правовий захист;

- узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, аргументовано їх пояснювати;

- аналізувати умови і причини вчинення фінансово-правових правопорушень, визначати шляхи їх усунення;

- вміти забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх фінансово-правових обов'язків;

- вміти розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти фінансового та бюджетного законодавства, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності;

- використовувати знання та вміння для надання кваліфікованих юридичних висновків й консультацій з фінансово-правових питань;

- здійснювати наукові дослідження в фінансово-правовій галузі;

- здійснювати правове виховання;

- вміти визначено і наполегливо ставити професійні завдання, організовувати підлеглих для їх виконання та брати на себе відповіальність за результати виконання поставлених завдань;

- вміти обирати критерії, форми і характер контролю адекватно об'єкту і цілям контролю.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредитів ЕКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні положення фінансового та бюджетного права.

У першому розділі розглянуто методологічні проблеми вивчення фінансового та бюджетного права. Фінансове право є економічною наукою. Фінансове право і наука про фінанси (фінансова наука). Бюджет як економічна категорія. Фактори, які впливають на формування і використання бюджету: економічні, соціальні і політичні.

Проблеми сучасного визначення предмета та методу фінансового та бюджетного права.

Фінансове та бюджетне право України в системі національного права. Зв'язок фінансового та бюджетного права з іншими галузями права. Поняття фінансів та фінансової системи. Значення механізму фінансів в реалізації завдань модернізації економіки. Єдність фінансової системи України та її ланки. Приватні та публічні фінанси.

Законодавче закріплення зasad та принципів фінансової та бюджетної діяльності. Фінансова політика держави, АРК та органів місцевого самоврядування. Взаємодія держави з міжнародними фінансовими організаціями. Цілі та інструменти фінансової політики. Форми та методи публічної фінансової діяльності.

Система фінансового та бюджетного права, їх поділ на Загальну та Особливу частини, їх зміст. Підгалузі та інститути фінансового та бюджетного права. Принципи фінансового та бюджетного права.

Система фінансового та бюджетного законодавства. Конституційні засади фінансового права. Правова та економічна складова нормативно-правових актів у сфері публічних фінансів. Конкуренція фінансово-правових приписів. Міжнародно-правові акти як джерела фінансового та бюджетного права. Акти органів судової влади, судова та фінансова практика (правові звичаї і правові прецеденти) у механізмі фінансово-правового регулювання. Фінансово-правова доктрина і джерела фінансового та бюджетного права.

Визначено поняття і місце фінансового та бюджетного права в системі українського права: основні теоретичні концепції про природу фінансового та бюджетного права, предмет і метод фінансового та бюджетного права, практична цінність теоретичних дискусій про поняття «фінансове право», фінансове право, як наука і навчальна дисципліна; «бюджетне право», бюджетне право, як наука і навчальна дисципліна.

Система джерел фінансового та бюджетного права: система джерел фінансового і бюджетного права, право і законодавство, система фінансового і бюджетного законодавства, значення положень Конституції України в регулюванні фінансових відносин, підзаконні акти в системі джерел фінансового та бюджетного права.

Проаналізовано поняття фінансів: поняття та ознаки фінансів, співвідношення понять «публічні і приватні фінанси». Співвідношення понять «публічні фінанси» і «скарбниця».

Особливості публічної фінансової діяльності: поняття та ознаки публічної фінансової діяльності.

Суб'єкти, які здійснюють публічну фінансову діяльність: поняття та ознаки суб'єктів, що здійснюють публічну фінансову діяльність. Види суб'єктів, які здійснюють публічну фінансову діяльність.

Особливості механізму публічно-правової фінансової діяльності.

Розкрито державний фінансовий контроль: поняття і значення державного фінансового контролю, бюджетний контроль і фінансовий контроль, співвідношення понять «контроль» і «нагляд».

Суб'єкти фінансового контролю: поняття, система і повноваження державних і місцевих органів влади, які здійснюють фінансовий контроль.

Форми і методи державного фінансового контролю: поняття форм і методів державного фінансового контролю, попередній, поточний, наступний контроль.

Розділ 2. Актуальні проблеми податкового права.

У другому розділі висвітлено співвідношення державних публічних доходів з доходами Державного і місцевих бюджетів України. Виключне право України на встановлення державних тдоходів.

Розвиток законодавства про податки і збори та його вплив на їх систему й порядок справляння цих платежів.

Елементи юридичного складу податку як юридичної конструкції. Порядок встановлення податків і зборів. Дія норм податкового права. Реєстри платників податків.

Види податків за загальною системою оподаткування. Єдиний податок.

Податки з фізичних осіб, їх функції. Непрямі податки.

Поняття мита. Порядок обчислення і сплати мита. Пільги щодо сплати мита.

Досліджено проблеми усунення подвійного оподаткування. Податкові агенти.

Порядок подання річної декларації про майновий стан ідоходи (податкової декларації). Актуальні питання оподаткування окремими прямими податками.

Правове регулювання сплати зборів та платежів, що входять до податкової системи. Загальнодержавні та місцеві збори, врегульовані Податковим кодексом України.

Поняття, засади та проблеми правового регулювання адміністрування податкових платежів.

Податковий обов'язок. Податкове зобов'язання. Податкове повідомлення.

Податкові спори, механізм їх розгляду та врегулювання. Податковий борт.

Приділено увагу правовій природі боргових зобов'язань, які випливають публічного кредиту, та надання публічних гарантій.

Розкрито державні та місцеві гарантії, їх правова природа та порядок надання. Поняття і склад державного боргу. Види бюджетних запозичень.

Облігації внутрішніх державних позик і казначейські зобов'язання України. Боргові зобов'язання (гарантії) Уряду України.

Правове регулювання державного зовнішнього боргу України.

Розділ 3. Актуальні проблеми бюджетного права.

У третьому розділі розкрито основні питання бюджетного процесу. Досліджено суб'єктів бюджетного процесу. Стадії та складові бюджетного процесу. Шляхи удосконалення бюджетного процесу в Україні.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі. Принципи застосування предметно-цільового методу. Етапи предметно-цільового методу у бюджетному процесі.

Бюджетна програма. Суть та складники бюджетної програми. Паспорт бюджетної програми.

Стан бюджету: рівновага доходів і видатків, бюджетний надлишок, бюджетний дефіцит. Бюджетний дефіцит: суть, види та причини виникнення. Джерела фінансування та заходи щодо подолання дефіциту бюджету в Україні.

Взаємозв'язок дефіциту бюджету і державного боргу.

Цільові бюджетні та позабюджетні фонди за законодавством України: поняття і система цільових бюджетних та позабюджетних фондів.

Сучасний стан правового статусу цільових бюджетних фондів в обласних, регіональних та місцевих бюджетах: правові засади створення та функціонування цільових бюджетних фондів в обласних, регіональних та місцевих бюджетах, особливості правового статусу цільових бюджетних фондів в обласних, регіональних та місцевих бюджетах. Проблеми становлення фінансово-правових зasad страхування в Україні. Особливості медичного страхування та страхування життя в системі фінансових правовідносин. Проблеми фінансово-правового регулювання страхування ризиків в Україні.

Складання Державного бюджету України. Порядок розгляду та затвердження проекту Державного бюджету України. Підготовка та розгляд Державного бюджету України у першому читанні. Матеріали, які подають у складі проекту Державного бюджету України. Підготовка та розгляд Державного бюджету України у другому читанні. Підготовка та розгляд Державного бюджету України у третьому читанні. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України.

Місцеві бюджети. Сутність і значення місцевих бюджетів. Законодавче регулювання місцевих бюджетів.

Порядок складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів. Особливості складання і розгляду місцевих бюджетів. Матеріали, які подають у складі проекту місцевого бюджету. Затвердження місцевих бюджетів. Особливості затвердження та виконання місцевих бюджетів у разі несвоєчасного їх прийняття

Касове виконання бюджетів. Системи касового виконання бюджетів: банківська, казначейська, змішана. Організація виконання бюджетів. Бюджетний розпис. Порядок внесення та оформлення змін до розпису.

Казначейська система виконання бюджетів. Суть казначейської системи виконання бюджетів.

Розкрито поняття бюджетної децентралізації. Бюджетна децентралізація, як результат реформ проведених в Україні.

Сучасний стан та проблеми формування місцевих бюджетів. Питання щодо ефективності бюджетної децентралізації.

Проаналізовано відповідальність за порушення бюджетного законодавства України в системі юридичної відповідальності: поняття і специфічні риси

відповіальності за порушення бюджетного законодавства України, співвідношення відповіальності за порушення бюджетного законодавства України з адміністративною, бюджетної і фінансової відповіальністю.

Заходи бюджетного примусу: поняття та специфіка заходів, що застосовуються за бюджетні правопорушення.

Поняття та ознаки бюджетного правопорушення, співвідношення понять «бюджетне правопорушення» з «порушення бюджетного законодавства».

3. Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
2. Цивільний кодекс України від 16.11.2003 р. № 435. URL: www.zakon4.rada.gov.ua
3. Господарський кодекс України від 16.11.2003 р. № 436. URL: www.zakon4.rada.gov.ua
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456.URL: www.zakon4.rada.gov.ua
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755. URL: www.liga.kiev.ua
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
8. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 р. № 448. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
9. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 р. № 543. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
10. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679.URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
- 11.Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV.URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
- 13.Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
14. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням: Закон України від 18.01.2001 р. № 2240:URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
- 15.Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 105. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
16. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 3.02.2012 р. № 4452-VI.URL:<http://zakon1.rada.gov.ua>
17. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні:Закон України в редакції від 16.10.2012 р. № 5463.URL:www.zakon4.rada.gov.ua
18. Про Рахункову палату України: Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII. URL:www.zakon4.rada.gov.ua

19. Правила оформлення проекту закону про Державний бюджет України: Постанова Верховної Ради України від 06.05.1996 № 170/96. URL:www.zakon4.rada.gov.ua
20. Про структуру бюджетної класифікації: Постанова Верховної Ради України від 12.07.1996 р. № 327. URL:www.zakon4.rada.gov.ua
21. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Державного казначейства» від 21.12.2005 р. № 1232 // www.zakon4.rada.gov.ua
22. Про заходи щодо забезпечення наповнення державного бюджету та посилення фінансово-бюджетної дисципліни: Указ Президента України від 28.02.1997 р. №187. URL: www.zakon4.rada.gov.ua
23. Про невідкладні заходи щодо вдосконалення механізмів казначейського обслуговування: Указ Президента України від 05.12.2002 р. № 1133/2002. URL:www.zakon4.rada.gov.ua
24. Про систему валютного регулювання та валутного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993р. № 15-93. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
25. Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 р. № 415. URL:www.zakon4.rada.gov.ua
26. Мацелик М.О. Фінансове право: навчальний посібник. К.: Знання, 2014. 815 с.
27. Музика О.А. Фінансове право: Навчальний посібник. 2-е вид., доп. і перероб.К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2015. 260 с.
28. Фінансове право України: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / [Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін.] 2-ге вид., стереот.; К.: Правова єдність, 2010. 395 с.
29. Фінансове право: навч. посіб. / М.П. Кучерявенко, Д.О.Білінський, О.О.Дмитрик та ін.; за заг. ред. М.П. Кучерявенка. Х.: Право, 2013. 400 с.
30. Фінансове право: Підручник / за ред. М.П.Кучерявенка.Х.: Право, 2010. 288 с.

Допоміжна

1. Авраменко О. О. Сучасні інструменти грошово-кредитної політики та їх роль у забезпеченні економічної безпеки держави. *Наукові праці НДФІ*. 2014. Вип. 3. С. 104-110.
2. Адаменко І. П. Грошово-кредитна політика у системі державного регулювання. *Вісник ДДФА. Економічні науки*. 2014. № 1. С. 125-130.
3. Акімов О. О. Правове забезпечення фінансового контролю органами державного управління. *Ефективність державного управління*. 2014. Вип. 40. С. 192-197.

4. Александрович О. О. Організація фінансового контролю в українських містах за часів магдебурзького права у XVI-XVIII ст. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2016. № 1.
5. Атаманчук Н. І. Особливості фінансово-правової відповідальності за порушення митного законодавства. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2015. № 2(2). С. 75-80.
6. Баїк О. І. Податкове право: фінансово-правовий інститут, наука та навчальна дисципліна. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2016. № 837. С. 14-22.
7. Батанова Л. Щодо визначення поняття "фінансовий контроль у державній митній справі": теоретико-правовий аспект. *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 130-135.
8. Белінська Я. В. Концептуальні підходи до стабілізації грошового обігу в умовах кризи. *Економічний вісник університету*. 2016. Вип. 29(1). С. 274-281.
9. Білінський Д. О. Про місце публічного кредиту у складі фінансової системи: правовий аспект. *Митна справа*. 2014. № 4(2). С. 186-189.
10. Білінський Д. О. Про правові засади функціонування публічної фінансової системи України. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2015. № 12. С. 77-81. 11. Білінський Д. О. Про фінансово-правову природу загальнообов'язкового соціального страхування. *Право та інноваційне суспільство*. 2016. № 1. С. 60-64.
12. Білінський Д. О. Публічні фонди грошових коштів в умовах децентралізації фінансової системи України: правовий аналіз. *Право і суспільство*. 2016. № 3(1). С. 137-141.
13. Білінський. Д. О. Правове регулювання податкових надходжень як складової публічної фінансової системи. *Фінансове право*. 2014. № 2. С. 10-12.
14. Бойко В. В. Особливості адміністративних та фінансових правовідносин за участю МВС України. *Митна справа*. 2014. № 5(2.1). С. 245-251.
15. Борисов І. В. Правове регулювання ринків фінансових послуг. *Форум права*. 2015. № 2. С. 10–15
16. Бригінець О. О. Особливості формування механізму правового забезпечення фінансової безпеки України. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2016. № 837. С. 36-41.
17. Бровкова А. Л. Еволюція фінансово-правового регулювання ринку цінних паперів в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2014. № 1. С. 30-36.
18. Буздуган Я. Благодійні організації як суб'єкти фінансового права й фінансових правовідносин. *Віче*. 2014. № 14. С. 2-5.
19. Вайцеховська О. Р. Історично-правові аспекти формування міжнародного фінансового права як галузі міжнародного права. *Публічне право*. 2015. № 2. С. 207-213.

20. Вакарюк Л. В. Природно-позитивне трактування публічного начала у фінансовому праві. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету "Одеська юридична академія"*. 2015. Вип. 3. С. 44-56.
21. Вакарюк Л.В. Загальна характеристика сучасних підходів до розуміння системи фінансового права України. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету "Одеська юридична академія"*. 2015. Вип. 2. С. 45-57.
22. Валильчак С. В. Кредитна діяльність банків та її вплив на економічну безпеку держави. *Наукові записки*. 2014. № 4. С. 114-121.
23. Ващук Ю. С. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері внутрішнього фінансового контролю України. *Державне управління: теорія та практика*. 2014. № 1. С. 197-203.
24. Вдовічен В. А. Особливості фінансово-правового режиму казначейської системи виконання бюджетів за доходами. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2015. Вип. 2. С. 251-258.
25. Вдовічен В. А. Принципи та функції фінансово-правової відповідальності за порушення законодавства в сфері виконання бюджетів за доходами. *Публічне право*. 2016. № 1. С. 141-146.
26. Вдовічен В. А. Фінансове право як компроміс публічного та приватного інтересу в соціумі. *Право і суспільство*. 2014. № 6.2. С. 85-89.
27. Вівчар О. Й. Державний кредит та боргова політика в Україні. *Наука й економіка*. 2015. Вип. 2. С. 13-19. 28. Вірстюк М. В. Оцінка діяльності НБУ, як одного з інститутів контролю держави банківських фінансово-кредитних установ. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2014. № 1. С. 50-58.
29. Гайдай М. Г. Організаційно-правові засади здійснення перекладу міжнародних стандартів фінансової звітності. *Фінанси України*. 2014. № 4. С. 108-121.
30. Гаруст Ю. В. Організаційно-правова структура фінансової системи України за сферами виникнення фінансових відносин. *Форум права*. 2015. № 5. С. 27-38.
31. Гетманець О. П. Сутність і значення фінансово-правової відповідальності в бюджетному процесі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 30(2). С. 24-27.
32. Гетьман К. О. Реалізація фіскальної функції податку на межі фінансово-правових підгалузей. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 2. С. 171-179.
33. Глібко С. В. Особливості правового регулювання операцій банків з довірчого управління фінансовими активами. *Право та інновації*. 2014. № 1-2. С. 26-34.

34. Гнатовська А. І. Поняття "компетенція" у фінансово-правовій науці. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету "Одеська юридична академія".* 2014. Вип. 1. С. 52-62.
35. Голоядова Т. О. Правові аспекти функціонування державного фінансового контролю в Україні та необхідність удосконалення вітчизняного законодавства до законодавства ЄС. *Південноукраїнський правничий часопис.* 2015. № 1. С. 68-71.
36. Гончар В. Г. Міжнародні валютно-кредитні відносини суб'єктів господарювання як складова фінансової безпеки держави. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія : Економічні науки.* 2015. № 1. С. 119-129.
37. Гончар В. Г. Прояви негативного впливу залучення міжнародних кредитів суб'єктами господарювання на фінансово-економічну безпеку держави. *Економіка. Фінанси. Право.* 2015. № 7. С. 17-22.
38. Дамірчиєв М. І. Правова природа фінансової діяльності. *Митна справа.* 2014. № 6(2.1). С. 240-244.
39. Деревянко Б. Особливості бюджетної відповідальності як різновиду фінансово-правової відповідальності. *Підприємництво, господарство і право.* 2016. № 6. С. 145-149.
40. Дмитренко Е. С. Понятійно-категоріальний апарат фінансового права: проблеми визначення. *Право та державне управління.* 2015. № 2. С. 19-22.
41. Дмитренко Е. С. Фінансова система України – пріоритетний напрямок фінансово-правових досліджень в Україні. *Митна справа.* 2014. № 5. С. 97-98.
42. Дмитренко Е. Проблеми правової охорони фінансової системи України. *Вісник Національної академії прокуратури України.* 2014. № 3. С. 49-54.
43. Дмитренко Ю. М. Правові засоби регулювання грошового обігу в Україні. *Адміністративне право і процес.* 2013. № 1. С. 65-73. 44. Дмитрик О. О. Конституційні засади фінансово-правового регулювання. *Митна справа.* 2014. № 1(2.2). С. 90-96.
45. Дмитрик О. О. Нормативність як ознака джерел фінансового права. *Журнал східноєвропейського права.* 2014. № 2. С. 16-19.
46. Дмитрик О. О. Співвідношення закону і підзаконних нормативно-правових актів при регулюванні фінансових відносин. *Проблеми законності.* 2014. Вип. 125. С. 152-159.
47. Євенко Т. І. Стан банківської системи України в 2015 році, дослідження проблемних аспектів та шляхи їх подолання. *Формування ринкових відносин в Україні.* 2016. № 2. С. 23-26.
48. Єлеазаров О. П. Безготівкові грошові кошти як об'єкт фінансово-правового регулювання. *Держава та регіони. Серія : Право.* 2014. № 4. С. 59-62.

49. Єрохов В. М. Особливості та зміст фінансово-правової відповідальності за порушення валютного законодавства. *Актуальні проблеми політики*. 2014. Вип. 53. С. 290-295.
50. Єфремов Д. Принципи та правила регіональних бюджетно-фінансових відносин в КНР. *Ринок цінних паперів України*. 2014. № 9-10. С. 25-29.
51. Журавльова З. В. Фінансово-правові аспекти запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 203-212.
52. Журавльова З. В. Фонд соціального страхування України: погляд крізь призму фінансово-правового регулювання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 256-264.
53. Згама А. О. Правові аспекти функціонування похідних фінансових інструментів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право*. 2014. Вип. 25. С. 71-74.
54. Ільницький О. Фінансово-правовий аналіз грошової емісії в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2015. Вип. 62. С. 107–118.
55. Канунікова О. Р. Правові аспекти фінансової безпеки України: реалії і перспективи децентралізації. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015. № 2. С. 276-284.
56. Карпенко С. До питання про суб'єктний склад фінансових правовідносин на ринках фінансових послуг. *Юридична Україна*. 2015. № 2. С. 5-11.
57. Карпенко С. Повернення коштів за вкладами фізичних осіб банками, що перебувають у стадії ліквідації: фінансово-правові аспекти. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2015. № 3. С. 78–86.
58. Касьяненко Л. М. Юридичний процес і правова процедура у фінансовому праві. *Публічне право*. 2014. № 1. С. 54-59.
59. Кінащук Л. Л. Основні етапи розвитку аудиторської діяльності в системі фінансового контролю: теоретико-правовий аналіз. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2014. Вип. 2. С. 193-198.
60. Кіценко В. С. Податковий спір як категорія фінансового права України. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2014. Вип. 2. С. 198-203.
61. Кобелька Д. М. До проблеми визначення поняття правопорушень у фінансовій сфері. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2014. Вип. 11(1). С. 195-197.
62. Кобелька Д. М. Класифікація видів правопорушень у фінансовій сфері. *Форум права*. 2015. № 1. С. 141–146.
63. Кобелька Д. М. Принципи протидії правопорушенням у фінансовій сфері. *Митна справа*. 2015. № 1(2.2). С. 191-197.
64. Кобелька Д. Щодо правового забезпечення протидії правопорушенням у фінансовій сфері. *Юридичний вісник*. 2015. № 1. С. 222-228.

65. Кобелько Д. М. Характеристика та види правопорушень у фінансовій сфері. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2014. № 12. С. 138-141.
66. Коваленко А. А. Банківська діяльність у контексті предмета фінансового права. *Право і суспільство*. 2015. № 3(2). С. 111-117.
67. Коваленко А. А. Фінансово-правові питання банківської діяльності в Україні. *Право і суспільство*. 2015. № 5. С. 136-140.
68. Козій Н. С. Світовий досвід стабілізації грошового обігу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6(2). С. 11-15.
69. Койчева О. Організаційно-правове забезпечення фінансово-контрольної діяльності Рахункової палати. *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 80-84.
70. Коломієць П. В. Стосовно структурної побудови вітчизняної системи фінансового права. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 2. С. 86-92.
71. Коломієць П. В. Щодо раціонального використання термінології фінансового права. *Право і суспільство*. 2014. № 5. С. 264-268.
72. Колосова В. П. Планування видатків державного бюджету для реалізації інвестиційних програм, що кредитуються міжнародними інституціями. *Фінанси України*. 2015. № 2. С. 27-38.
73. Комишан А. І. Фінансове право як нормативне забезпечення фінансової політики. *Управління розвитком*. 2014. № 13. С. 138-141.
74. Котенко С. Л. Нормативно-правове забезпечення державної фінансової політики за чинником людського розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 21. С. 130-135.
75. Коцовська О. С. Механізм фінансового забезпечення освіти: правові засади розподілу владних повноважень. *Аспекти публічного управління*. 2014. № 9-10. С. 72-79.
76. Кравченок С. В. Державне регулювання грошово-кредитного ринку України. *Економічний простір*. 2015. № 102. С. 61-70.
77. Криницький І. Є. Актуальне дослідження проблем застосування фінансово-правових норм. *Фінансове право*. 2014. № 3. С. 72-73.
78. Курівська Н. В. Фінансово-економічні та правові основи діяльності страхових посередників. *Економіка та держава*. 2016. № 12. С. 86-89.
79. Курівський С. Інституційні ознаки фінансово-правової відповідальності у сфері банківської діяльності. *Юридична Україна*. 2014. № 12. С. 47-54.
80. Куслій В. О. Нормативно-правова регламентація фінансової відповідальності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. 2014. Вип. 3. С. 158-166.

81. Латковська Т. А. Місце фінансово-правової політики у правовій системі держави. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету "Одеська юридична академія".* 2014. Вип. 2. С. 124-133.
82. Литвинова Є. В. Фінансово-процесуальні норми та їх співвідношення з матеріальними нормами фінансового права. *Часопис Київського університету права.* 2014. № 4. С. 113-117.
83. Літвінова Є. В. Про фінансово-правову відповідальність як родову категорію. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція.* 2016. Вип. 19. С. 59-61.
84. Літвінова Є. В. Процесуальні норми фінансового права: практика на крок попереду дослідників. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2016. Вип. 2. С. 97-100.
85. Літвінцева А. С. Правова природа фінансової відповідальності. *Право i суспільство.* 2016. № 3(2). С. 125-131.
86. Ліфanova M. I. Концептуальні основи формування міжнародних фінансових центрів. *Проблеми i перспективи розвитку підприємництва.* 2015. № 2. С. 96-101.
87. Ліфanova M. I. Міжнародні фінансові центри: поняття, умови та стадії формування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка i менеджмент.* 2016. Вип. 17. С. 21-24.
88. Ліфanova M. I. Проблеми та перспективи розвитку світової валютної системи в посткризовий період. *Економіка. Управління. Інновації.* 2014. № 1. С. 54-58.
89. Мазур Т. В. Особливості методу публічно-правового регулювання та його прояви у фінансовому праві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право.* 2014. Вип. 25. С. 171-175.
90. Макарчук Р. В. Скасування статусу платника податків за спеціальним режимом оподаткування як особлива форма фінансово-правової відповідальності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція.* 2015. Вип. 13(1). С. 112-115.
91. Макух О. В. Поняття і значення юридичних фактів у динаміці фінансових правовідносин. *Теорія i практика правознавства.* 2015. Вип. 2. С.67-70.
92. Марущак В. П. Взаємозв'язок права і фінансових нормативів. *Наукові розвідки з державного та муніципального управління.* 2015. Вип. 1. С. 34-44.
93. Ментух Н. Ф. Фінансово-правові засади діяльності Національного банку України у сфері стабілізації грошово-кредитного та валютного ринків України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2015. Вип. 30(2). С. 92-95.
94. Михальський Ю. А. Грошовий обіг та його зв'язок із ціновою політикою: правові питання. *Публічне право.* 2016. № 3. С. 148-155.
95. Михальський Ю. А. Емісійне право держави та його вплив на грошовий обіг. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція.* 2016. Вип. 20. С. 100-103

96. Михальський Ю. А. Фінансово-правове підґрунтя грошового обігу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2016. Вип. 38(2). С. 7-10
97. Михальський Ю. А. Фінансово-правове підґрунтя грошового обігу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2016. Вип. 38(2). С. 7-10.
98. Міщенко Л. В. Особливості притягнення до фінансово-правової відповідальності за бюджетні правопорушення. *Право і суспільство.* 2015. № 1. С. 189-193
99. Мозальова М. В. Правові проблеми функціонування кредитних спілок в Україні в умовах фінансової нестабільності. *Право та інновації.* 2015. -№ 4. С. 86-91.
100. Молчанов Д. В. Підвищення ефективності фінансового контролю як умова детінізації економіки: організаційно-правовий аспект. *Митна справа.* 2015. № 2(2.2). С. 223-228.
101. Мушенок В. В. Фінансове правопорушення та відповідальність за його вчинення в системі державної фінансової політики України. *Бюлєтень Міністерства юстиції України.* 2014. № 5. С. 110-117.
102. Наконечний В. В. Рішення європейського суду з прав людини як джерело фінансового права в Україні: актуальні питання та проблеми. *Європейські перспективи.* 2014. № 4. С. 157-161.
103. Нестеренко А. С. Публічне і приватне право як основа юридичної централізації й децентралізації у фінансовому праві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція.* 2016. Вип. 19. С. 36-38.
104. Нестеренко А. С. Фінансові правовідносини як об'єкт механізму функціонування фінансової системи держави. *Молодий вчений.* 2015. № 10(2). С. 118-121.
105. Онищук І. І. Моніторинг реалізації норм права та їх фінансового забезпечення. *Європейські перспективи.* 2014. № 8. С. 54-59.
106. Очкуренко С. В. Мета фінансового права як критерій його виокремлення в системі права. *Часопис Академії адвокатури України.* 2014. Т. 7, № 2. С. 53-61.
107. Павлов Д. М. Організаційно-правові засади здійснення фінансового контролю та протидії корупції у сфері забезпечення природно-техногенної безпеки. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика).* 2014. № 1. С. 49-53.
108. Пасічник Н. О. Вплив камералістики на становлення фінансової та фінансово-правової наук в українських університетах XIX ст. *Гуржіївські історичні читання.* 2014. Вип. 7. С. 107-110.
109. Перошук З.І. Бюджетна система України як фінансово-правовий інститут забезпечення функцій держави та органів місцевого самоврядування. *Форум*

- права.* 2014. № 3. С. 284–289. 110. Петренко І. П. Державний інвестиційний кредит: вітчизняні реалії. *Економіка та держава.* 2015. № 7. С. 78-81.
111. Петреченко С.А. Актуальні аспекти виконання договору банківського вкладу: захист прав вкладників в умовах фінансової нестабільності. *Право і суспільство.* 2015. № 5(3). С. 141-145.
112. Петягіна І.Б. Фінансово-правове регулювання загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в Україні в контексті запровадження накопичувальної системи. *Держава та регіони. Серія : Право.* 2014. № 3. С. 40-44.
113. Петягіна І.Б. Фінансово-правове регулювання загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в Україні в контексті запровадження накопичувальної системи. *Держава та регіони. Серія : Право.* 2014. № 4. С. 89-93.
114. Піхоцький В.Ф. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми нормативно-правового забезпечення. *Регіональна економіка.* 2014. № 4. С. 194-204.
115. Піхоцький В.Ф. Організаційно-правові засади створення єдиної системи державного фінансового контролю. *Економічний часопис-XXI.* 2014. № 11-12. С. 57-60.
116. Пожидаєва М.А. Діяльність платіжних систем як предмет фінансово-правового регулювання. *Публічне право.* 2016. № 2. С. 134-142.
117. Попова С.М. Адміністративно-правовий статус органів державного фінансового контролю в умовах реформування міжбюджетних відносин. *Наше право.* 2015. № 2. С. 35-41.
118. Прокурора К. П. Особливості оподаткування банківських установ у 2015 році. *Економічний аналіз.* 2015. Т. 20. С. 176-186.
119. Путренко. А.М. До деяких питань удосконалення фінансово-правових механізмів у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму в Україні. *Фінансове право.* 2014. № 1. С. 24-26
120. Райко М. С. Методологічні аспекти міжнародно-правового регулювання фінансових ринків. *Бюлєтень Міністерства юстиції України.* 2014. № 1. С. 158-165.
121. Рибалка Н. О. Адміністративно-правовий статус органів державного фінансового контролю в умовах реформування міжбюджетних відносин. *Наше право.* 2015. № 3. С. 50-56.
122. Риженко О.С. Методологія дослідження податкових ризиків у науці фінансового права. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Право.* 2015. Вип. 218. С. 226-231.
123. Рогатюк А.В. Бюджетна діяльність держави як фінансово-правова категорія. *Право та державне управління.* 2014. № 1-2. С. 48-52.

124. Романюк І. І. Деякі рекомендації щодо закріплення фінансової безпеки як інституту фінансового права. *Митна справа*. 2014. № 4(2). С. 152-159.
125. Романюк І. І. Методика дослідження фінансової безпеки як категорії фінансового права. *Форум права*. 2014. № 3. С. 312–318.
126. Романюк І. І. Фінансово-правовий аспект еволюції категорії "фінансова безпека". *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2014. № 12. С. 81-85.
127. Савченко Л. А. Фінансовий контроль, аудит, бухгалтерський облік – основні категорії фінансово-контрольного права. *Публічне право*. 2016. № 4. С. 96-101.
128. Сударенко О. Податок – категорія фінансового права. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 1. С. 56–67.
129. Теоретичний погляд на поняття "публічні централізовані фонди коштів місцевого самоврядування" та "публічні децентралізовані фонди коштів місцевого самоврядування" у сфері фінансового права. *Право і суспільство*. 2014. № 6.1(2). С. 261-266.
130. Трипольська М.І. Податкове правопорушення як підстава фінансово-правової відповідальності за порушення податкового законодавства. *Право та державне управління*. 2014. № 1-2. С. 73-77.
131. Трофімова Л.В. Удосконалення правового регулювання податкових відносин: питання теорії і практики фінансової політики. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 1. С. 126-134.
132. Фокша Л.В. Фінансово-правова сутність публічного кредиту. *Право і суспільство*. 2016. № 3(2). С. 132-136.
133. Фролов Ю.М. Історико-правовий аналіз розвитку обліку в фінансовому контролі України. *Наше право*. 2015. № 1. С. 5-10.
134. Фукс Н.А. Фінансово-правове регулювання діяльності приватних вищих навчальних закладів в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2016. Вип. 19. С. 45-48.
135. Хохуляк.В.В. Еволюція вітчизняної фінансово-правової думки у працях державних діячів першої половини ХІХ. *Фінансове право*. 2014. № 1. С. 10-13.
136. Чернєй В. В. Правові засади забезпечення безпеки на ринку небанківських фінансових послуг в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2014. № 1. С. 141-147.
137. Шевченко А.Ю. Фінансово-правові основи банківського регулювання та нагляду в Україні. *Держава та регіони. Серія : Право*. 2014. № 3. С. 45-49.
138. Шолкова Т. Б. Фінансово-правова відповідальність в сфері функціонування публічних фондів органів місцевого самоврядування, як особливий вид юридичної відповідальності. *Бюлєтень Міністерства юстиції України*. 2014. № 11. С. 105-112.
139. Шпитко М.М. Удосконалення нормативно-правових актів-запорука розвитку аудиту як форми державного фінансового контролю в Україні. *Наше право*. 2015. № 4. С. 162-167.

140. Шпитько М.М. Історико-правовий аналіз розвитку аудиту як форми фінансового контролю в Україні. *Право.ia*. 2015. № 2. С. 157-162.
141. Ямненко Т.М. Динаміка грошового обігу у фінансово-правовому регулюванні. *Право і суспільство*. 2014. № 6.1(2). С. 266-272.
142. Ямненко Т.М. Ознаки зловживання правами у фінансових правовідносинах. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2014. Вип. 2. С. 208-214.
143. Ямненко Т.М. Право грошового обігу – субінститут емісійного права у фінансовому праві України. *Наше право*. 2014. № 5. С. 201-208.
144. Ямненко Т.М. Фінансово-правовий аспект поняття грошового обігу в контексті емісійного права. *Європейські перспективи*. 2014. № 4. С. 130-137.
145. Ямненко Т.М. Фінансово-правовий аспект поняття грошового обігу в контексті емісійного права. *Наше право*. 2014. № 4. С. 148-155.
146. Ямненко Т.М. Фінансово-правовий аспект поняття грошового обігу в контексті емісійного права. *Право.ia*. 2014. № 1. С. 171-178.
147. Ямненко Т.М. Фінансово-правовий аспект поняття грошового обігу в контексті емісійного права. *Європейські перспективи*. 2014. № 4. С. 130-137.
148. Ярема О.Г. Фінансово-правове регулювання валютної системи України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2014. Вип. 1. С. 322-330.
149. Ярмоленко Ю.В. Економіко-правові умови появи та функціонування фінансових пірамід в Україні. *Європейські перспективи*. 2014. № 1. С. 173-177.
150. Яськів Б.А. Грошовий обіг у системі фінансового права. *Право та державне управління*. 2016. № 1. С. 25-31.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://portal.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> – офіційне Інтернет представництво Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua/control> – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України
4. <https://supreme.court.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду
5. <http://www.ccu.gov.ua/pls/wccu/idx> – офіційний веб-сайт Конституційного Суду України
6. <http://www.vasu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого адміністративного суду України
7. <http://www.arbitr.gov.ua> – офіційне Інтернет представництво Вищого господарського суду України
8. <http://www.nbuu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання – усні та письмові опитування, виконання тестових завдань, написання рефератів.